

Magyar Néprajzi Lexikon

fakanál

puha, szálkamentes fából faragott evőeszköz, amely a parasztság körében az ország némely vidékén még a múlt század második felében, e század elején is ismert volt. Használták evőkanálként, lapos változatát pedig keverőkanálként (pl. → [kásakavaró](#)) és lekvárváráshoz. A felföldi pásztorok, különösen az idősebbek, még két-három évtizeddel ezelőtt is kedvelték, mert az ételtől nem forrósodott át. Legrégibb formája kerek fejű volt, egyenes nyéllel, a kásakeverőé négyszögletes. Az újabbak, amelyeket a múlt század második felétől faragtak, már a fémből készült kanalak hosszúkás formáját követik. A dunántúli pásztorok az újabb formájú fakanálnak – s az ugyancsak fából kifaragott villának – a nyelét gyakran → [karcolt díszítéssel](#), → [spanyolozással](#) és → [domború faragással](#) díszítették. Egyik-másik nyelének végén a nyél anyagából kifaragott néhány láncszemen lakat formájú lógó díszet találunk. A díszített fakanalat és villát evésre már nem használták, ajándékként készültek, díszként a falon lógtak. A fakanál jellegzetes háziipari termék, egész faluk foglalkoztak készítésével (pl. a Hasznos melletti Mátrakeresztes). – *Irod. Bátky Zsigmond: Útmutató néprajzi múzeumok szervezésére* (Bp., 1906); Madarassy László: *A palóc fakanál* (Népr. Ért., 1932).

Kerek fejű fa evőkanál, Bp. Néprajzi Múzeum

Kerek fakanál (Átány, Heves m.)

Fakanál (Somogy m.) Bp. Néprajzi Múzeum